

Az iszlám és az arabok

Islám

Az iszlám szó jelentése: belenyugvás (egy felső istenség uralmába). Vallási köntösben végrehajtott politikai mozgalom az arab törzsek egyesítésére, állammá szervezésére. A kinyilatkoztatott vallások és a világvallások egyike. Napjaink egyik legdinamikusabban terjedő vallása. (Oka: egyszerű, érthető vallás, legnagyobb a közösségteremtő ereje.)

Az iszlám öt alappillére:

- hitvallás
- ima
- böjt
- zarándoklat
- alamizsna

Előzmények

Az Arab-félsziget sivatagos, félsivatagos terület (arabu: vándorlás, migráció). Az itt élő népcsoportok főként nomád pásztorkodásból éltek (beduinok), illetve az oázisokban földműveléssel foglalkoztak (fellahok). Az arab törzsek állandó harcban álltak egymással a legelőkért, állatokért.

Az ókor nagy birodalmainak - sivársága miatt - nem volt célja ez a terület. A félsziget akkor értékelődött fel, mikor a Keletrómai-Birodalom és a Szasszanida Birodalom között kitört sorozatos háborúk (502-629) során a szasszanidák elzárták a Selyem-utat. Ezért a kelet-rómaiaknak új kereskedelmi utat kellett keresniük. Ez volt az Arab-félsziget keleti partján húzódó Tömjén-út, melynek kapcsán fellendült a karaván-kereskedelem. Egyes törzsek erre specializálódtak. Ennek következtében néhány nemzetségnél nagy vagyon halmozódott fel, míg mások szegényebbek maradtak.

Mohamed fellépése és az arab törzsek egyesítése

Mohamed egy szegény kereskedő nemzetség leszármazottjaként látta meg a napvilágot. Nagyapja nevelte, és már fiatalkorában részt vett a karaván-kereskedelemben. Útjai során megismerte a monoteista (zsidó, keresztény) vallásokat. Feleségül vette egy gazdag mekkai kereskedő özvegyét (Khadidzsát) és megtapasztalhatta a gazdagságot, az anyagi biztonságot is, de a szegények iránti együttérzése továbbra is megmaradt.

Sokat meditált, elmélkedett és látomásai, jelenései is voltak, melyek arról győzték meg, hogy ő a kiválasztott, akinek az isteni őskinyilatkoztatást el kell juttatnia az emberekhez. (ő a "próféták pecsétje"). 610 körül kezdi meg nyilvános prédikációit, melyek tulajdonképpen erkölcsi útmutatások voltak (ezekből is kitűnik a szegényekkel szembeni szimpátiája). Ez a gazdagabb rétegeknek nem nyerte el tetszését, ezért el kellett hagynia Mekkát. Jattribba ment (a későbbi Medina), ahol létrehozta a Medinai Ummát (közösséget). Itt zsidók is éltek, akiket igyekezett megnyerni az új vallásnak, sikertelenül. Ekkor szakított velük, bár az iszlámban számos zsidó, sőt keresztény hatás is megfigyelhető.

Tulajdonképpen az iszlám politikai mozgalommá Medinában vált. A Medinai Ummát nevezik az arab állam csíraformájának. Itt már nem a vérségi, törzsi kapcsolatok tartották össze a közösséget, hanem a területiség elve és a közös hit. A 620-as években fegyveres erőt szervezett és ennek segítségével 630-ban Mekka is a birtokába jutott. Innentől kezdve tekintélye oly nagy

volt, hogy az arab törzsek követségei sorra eljárultak és kinyilvánították csatlakozásukat az iszlámhoz. 632-ben Medinában, egy Bizánc elleni hadjárat előkészületei közepette meghalt. Az iszlám azonban hamarosan elindult máig is tartó világhódító útjára.

Ajánlott irodalom:

Helmuth von Glasenapp: Az öt világvallás. Bp., Gondolat-Tálatum 1993.